

Opgave Assetmanagement

Portefeuillehouder(s):	Frank Jorna
Organisatie:	Opgave Assetmanagement

Beleidsvelden

- Aanleg en onderhoud waterkeringen
- Inrichting en onderhoud watersystemen
- Ondersteunende beleidsvelden

Waar zijn we van

De missie van de opgave assetmanagement is het implementeren van de systematiek assetmanagement in de organisatie.

Als organisatie staan we gesteld voor professioneel beheer en onderhoud van onze infrastructuur waarmee we bijdragen aan de strategische (beleids-)doelen van Wetterskip Fryslân.

Op basis van betrouwbare informatie willen we keuzes kunnen maken, waarbij we kijken naar de prestaties die van onze assets worden verwacht, naar de risico's die Wetterskip Fryslân loopt bij achterblijvende prestaties en naar de kosten die met onze assets gemoeid zijn. De ambitie van assetmanagement is om de komende jaren goed inzicht te krijgen in ons areaal.

Waar bevinden de assets zich, wat is hun conditie en onderhoudshistorie, welke beheerplannen zijn nodig voor instandhouding en hoe zijn processen en datamanagement georganiseerd?

Voor goed assetmanagement zijn kennis en draagvlak in de organisatie nodig, maar ook eigenaarschap bij bestuur en organisatie en voldoende middelen. Hebben we het areaal goed in beeld, dan kunnen we scenario's ontwikkelen. Scenario's die verschillende prestatie- en risicoprofielen beschrijven, zowel voor de korte als de lange termijn. Het strategisch assetmanagement plan is in 2023 vastgesteld, en zal tussen 2023-2030 worden geïmplementeerd.

Trends en ontwikkelingen

Uitvoeringsplan

Afgelopen jaren is er al volop gewerkt aan diverse bouwstenen denk hierbij aan het bestuurlijk vaststellen van het strategisch assetmanagement plan, de routekaart voor de informatievoorziening en projecten op het gebied van data op orde. Het komend jaar willen we deze bouwstenen bij elkaar brengen en vertalen naar een uitvoeringsplan de komende jaren waarin we assetmanagement planmatig willen gaan ontwikkelen in de primaire opgaven.

Informatievoorziening assetmanagement

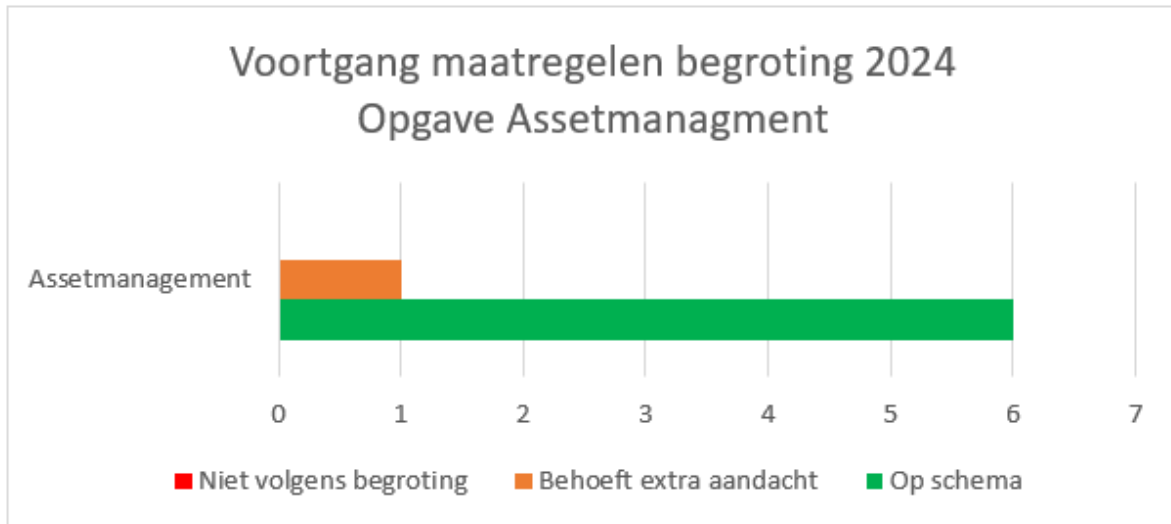
De technische levensduur van het softwarepakket voor de onderhoudsprocessen verloopt per september 2025 en van het geografisch informatiesysteem per februari 2026. Beide trajecten zijn onderdeel van de routekaart informatievoorziening, de vervanging van beide applicaties zullen worden gedaan vanuit de principes van het strategisch assetmanagement plan.

Nieuwe verplichting BBVW

Gezien het belang van het goed onderhouden van kapitaalgoederen (assets) en de steeds grotere aandacht voor assetmanagement bij de waterschappen, is nu ook in het Waterschapsbesluit een paragraaf assetmanagement voorgeschreven in de beleidsbegroting en het jaarverslag vanaf 2025.

Voortgang beleidsmaatregelen

In onderstaande tabel is de voortgang van de beleidsmaatregelen aangegeven. Daar waar de voortgang niet op schema ligt (rood of oranje) wordt deze hieronder toegelicht.

Procesverbetering

Wat willen we bereiken?

Verbeteren proces beheer en onderhoud RWZI's

We gaan voor de rwzi's de gegevens van preventief onderhoud uniform verder vastleggen. Dit is een van de randvoorwaarden voor het opstellen van scenario's met verschillende afwegingen tussen kosten, risico's en prestaties.

Wat gaan we daar voor doen?

We hanteren voor alle assets een uniforme werkwijze voor preventief onderhoud

Voortgang maatregel

We zetten ons beleid voort wat voor 2024 betekent dat de gegevens voor preventief onderhoud voor de rwzi's, uniform zijn vastgelegd.

Geen wijzigingen in de planning, we lopen nog op schema. Risico is de werkdruk bij assetcoördinator die voor diverse opdrachten worden ingezet.

Informatiemanagement

Wat willen we bereiken?

Legger & beheerregister

Het leggerproces is aangepast, zodat een bijna continu verwerkingsstroom plaatsvindt. Hierdoor is het mogelijk de legger jaarlijks vast te stellen en is het eenvoudiger om nieuwe assetgroepen in de legger op te nemen. Het vastleggen van het gebied en de verantwoordelijkheid voor het beheer en onderhoud is essentieel voor het verkrijgen van inzicht in de omvang van ons werk. Zo is het ook het mogelijk om derden aan te spreken op hun verplichtingen.

Wat gaan we daar voor doen?

Natuurvriendelijke oevers

Voortgang maatregel

Inzicht in het areaal aan natuurvriendelijke assets. Natuurvriendelijke assets zijn natuurvriendelijke oevers, vispassages, luwe ondiepe waterzones. Dit zijn voorzieningen die zijn aangelegd om de ecologische waterkwaliteit te verbeteren.

We nemen de natuurvriendelijke assets op in de legger. Die wordt in 2024 vastgesteld.

Walbeschoeiingen vaarwegen en overige oeverconstructies

Voortgang maatregel

We willen inzicht in de omvang, het type en de staat van onderhoud van alle oeverconstructies langs de boezem waar wij onderhoudsplichtig zijn. Alleen met deze informatie is het mogelijk om deze oeverconstructies op programmatische wijze te onderhouden.

Aan het eind van 2024 willen we alle verticale walbeschoeiingen langs vaarwegen in het beheerregister hebben opgenomen. In 2025 worden de overige oeverconstructies langs de overige wateren van de Friese boezem in het beheerregister opgenomen.

Wat willen we bereiken?

Schouw met artificiële intelligentie

Het slootonderhoud ontwikkelt in een rap tempo. Enerzijds moeten we steeds nadrukkelijker omgaan met periodes van droogte (vasthouden van water) of juist met hevige regenval (afvoeren van water), anderzijds moet bij het schonen van sloten steeds meer rekening gehouden worden met ecologie en biodiversiteit. Toezicht op tijdig en correct onderhoud is daarmee belangrijker dan ooit. Om het toezicht duurzaam en kosteneffectief uit te voeren willen we slimme technieken inzetten die ons daarbij ondersteunen. Met artificiële intelligentie (GeoAI) kunnen we (gedeeltelijk) op basis van lucht- of satellietbeelden toezicht houden.

Wat gaan we daar voor doen?

Artificiële intelligentie inzetten tijdens de schouw

Voortgang maatregel

In het najaar van 2023 is in zeven rayons in het noordoosten van Friesland GeoAI toegepast tijdens de schouw. Slechte weersomstandigheden vertraagden de inwinning van het beeldmateriaal (luchtfoto's) aanzienlijk, ook technische problemen bij de leveranciers zorgde voor extra vertraging. Daarnaast bleek ook veel tijd gemoeid met de verwerking en levering van het materiaal door de leverancier. Hierdoor liep de schouw erg uit en bleek de kwetsbaarheid van GeoAI voor strakke tijdsgebonden processen als de schouw waarbinnen een paar weken gehandeld moet worden. Hierdoor wegen de kosten en inspanningen van de huidige GeoAI werkwijze (hele gebied op alles controleren) niet op tegen de baten. Besloten is om daarom voorlopig niet verder te gaan met deze werkwijze en dit dus niet te implementeren in het huidige operationele proces.

Wel gaan we onderzoeken hoe AI in de toekomst voor ons kunnen laten werken, op basis op van beelden van voldoende kwaliteit.

Bijvoorbeeld door inwinning van beeldmateriaal op andere wijze (satellietfoto's). Hierbij aandacht houden voor de kwaliteit en prijs.

We gaan we aan de slag om te kijken of het operationele schouwproces zoals we die nu volgen op een andere wijze kan worden ingericht.

Bijvoorbeeld van gebiedsgericht werken naar analyses op recidieven en daarbij wel gebruik kunnen maken van a.i.

Levenscyclus kostenmanagement

Wat willen we bereiken?

Kosten ontwikkelscenario's voor sifons

Veel sifons zijn in de jaren '70 en '80 aangelegd en hebben veelal een verwachte gemiddelde levensduur 50 jaar. De kans op falen de komende jaren steeds groter. Bij een deel van de sifons (sifons onder grote waterlopen of grotere diameter) heeft lekkage aanzienlijke gevolgen voor de omgeving en is herstellen moeilijk. Tot voor kort was het areaal qua omvang en staat van onderhoud niet goed in beeld, en waren geen kosten voor onderhoud en vervanging begroot. Sinds 2022 worden stappen gezet om dit te verbeteren.

Wat gaan we daar voor doen?

Pilot scenario analyse sifons

Voortgang maatregel

We doen onderzoek naar het aantal en de locatie van sifons om een representatief beeld te krijgen van de staat van onderhoud en wat de risico's en gevolgschade zijn bij falen.

In 2024 leveren we een programmatische aanpak op voor de inspecties en instandhouding/vervanging van de sifons, waarbij inzicht wordt opgedaan om op termijn keuzes te kunnen maken op basis van de afweging tussen kosten-prestaties-risico's. Hierbij gebruiken we de in 2021 vastgestelde bedrijfsrisicomatrix.

De eerste onderzoeken hebben plaatsgevonden en we zijn in afwachting van de resultaten.

Klimaatneutraal- circulair beheer & onderhoud

Wat willen we bereiken?

Fossielvrij onderhoud

Het klimaatneutraal programma omvat 5 sporen, spoor 2 betreft fossielvrij. Doelstelling van Wetterskip Fryslân is dat we in 2030 fossielvrij zijn bij onderhoud.

Wat gaan we daar voor doen?

Emissievrij materieel in 2030

Voortgang maatregel

In 2024 stellen we een routekaart en investeringsplan op voor de transitie naar emissievrij materieel richting 2030.

In samenwerking met een externe partij en de kerngroep vanuit Onderhoud wordt volop gewerkt aan deze routekaart. De routekaart zal naar verwachting gereed zijn in het najaar van 2024.

Wat willen we bereiken?

Grond-, weg- en waterwerken zijn in 2030 klimaatneutraal en circulair

Het klimaatneutraal programma omvat 5 sporen, spoor 4 betreft infrastructuur

Wat gaan we daar voor doen?

Vertaling assets in routekaart

Voortgang maatregel

We vertalen de opgestelde uitgangspunten van de assets om in 2030 klimaatneutraal- circulair te zijn naar een routekaart met bijbehorende acties. Deze routekaart willen we maken met behulp van de prognosetool die waterschap Noorderzijlvest heeft laten ontwikkelen door Arcadis. Andere waterschappen gaan hier ook mee werken. Door de strategie per assetgroep te vertalen naar concrete maatregelen kunnen we deze prognosetool vullen en geeft het inzicht in de mogelijkheden naar de toekomst.

Wat mag het kosten?

In onderstaande tabel zijn de netto lasten voor de opgave Assetmanagement opgenomen. Deze netto lasten zijn per beleidsproduct, zoals deze in de landelijke standaard indeling voor waterschappen is voorgeschreven.

Exploitatie

bedragen x € 1.000

Opgave	Oorspronkelijke begroting 2024	Actuele begroting	Mutaties VR2 2024	Nieuwe actuele begroting 2024
Netto lasten				
Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	-287	-287		-287
Beheersinstrumenten waterkeringen	-743	-743		-743
Beheersinstrumenten watersystemen	-2.162	-2.162		-2.162
Overige baten en lasten		-265		-265
Totaal netto lasten	-3.192	-3.457	-0	-3.457
Mutaties reserves				
Dotaties				-0
Onttrekkingen				-0
Totaal mutaties reserves	-0	-0	-0	-0
Totaal opgave	-3.192	-3.457	-0	-3.457

Toelichting op Wat mag het kosten?

Overige kosten

Binnen de opgave worden overschotten en tekorten verwacht die per saldo tot een geringe afwijking van de actuele begroting leiden. Voor de opgave Strategie en omgeving wordt geen begrotingswijziging voorgesteld.

Routekaart informatievoorziening

Het project voor vervanging van het onderhoudsmanagementsysteem is nog niet zodanig gevorderd dat een keuze is gemaakt in de software-oplossing. De voorbereidingen voor de verdere implementatiewerkzaamheden zijn al wel in gang gezet, maar worden verder uitgevoerd zodra het selectietraject (eind Q4 gepland) is afgerond.

Het nieuwe GIS-kernregister wordt gerealiseerd binnen een samenwerkingsverband tussen 5 waterschappen en een consortium van marktpartijen. De complexiteit van de realisatie en de samenwerkingsafspraken maakt dat de realisatiefase doorloopt tot in volgend jaar. Dat betekent dat de implementatiewerkzaamheden die in 2024 gepland stonden voor het nieuwe GIS-kernregister en de bijbehorende architectuur ook (deels) uitgesteld moeten worden tot volgend jaar. Voorbereidend daarop zijn we wel actief in het ontwikkelen van randvoorwaarden voor de routekaart.

Deze randvoorwaarden bij de opgave bedrijfsvoering worden voor 275k€ gefinancierd uit het programmabudget van de opgave assetmanagement (budgetneutraal via begrotingswijziging).

De vertraging in beide projecten brengt in 2024 een verwachte onderschrijding van circa € 0,7 miljoen met zich mee. Hiervoor wordt bij de jaarrekening een voorstel gedaan tot het vormen van een bestemmingsreserve op basis van het plan van aanpak voor 2025 en verder.

